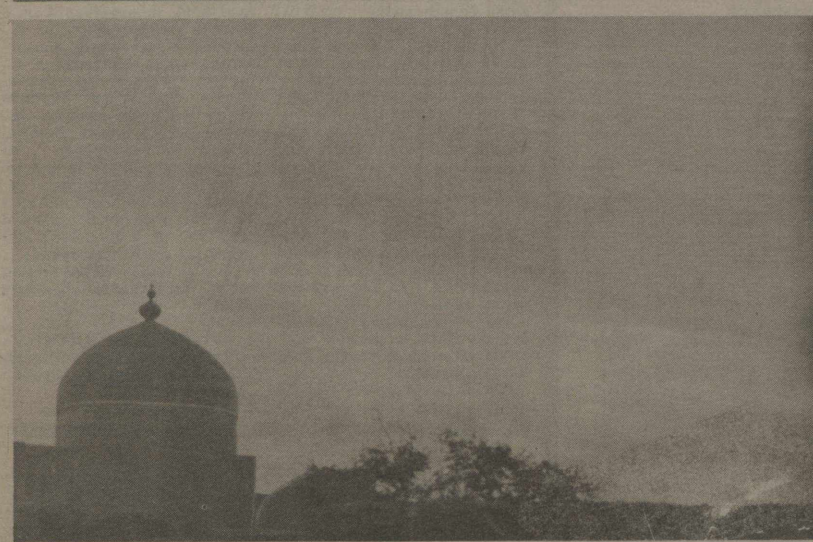

АЛ-ХОРАЗМИЙНИНГ 1200 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЮБИЛЕЙ ТАРАДДУДИ

Шу йилнинг сентябрь ойида республикамиз ва бутун мамлакатимиз илмий жамоатчилиги Шарқнинг буюк аломаси, улуг'юртдоши, муҳим муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий таваллудининг 1200 йиллигини кенг нишонлайди. Шу кунларда ана шу тантангага қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилаётганда.

Юбилей кунларига қадар Ал-Хоразмий асарлари нашр этилади, унинг математика ва фаннинг бошқа соҳаларидаги фаолиятини акс эттирувчи рисодалар чоп этилади. Шуни муҳим, Ал-Хоразмийнинг алгебра соҳасидаги ишлари фақат Шарқда эмас, балки Ғарб мамлакатларида ҳам фаннинг ана шу соҳасининг ривожланишига асос бўлиб келмоқда.

Алломанинг юбилейига унинг таваллуд топан юрти — Хоразмда тайёргарлик ишлари айниса қизибди қўрилган. Олимнинг ватандошлари унинг хотирасини ёдлаш мақсадида аллома ҳайкалини ишлатмоқдалар. Хевадаги гилам туқиш фабрикасида ҳам Ал-Хоразмий юбилейига муносиб совғалар тайёрланмоқда. Бу ерда олимнинг тасвири туширилган гиламлар турткилаётди. Зеро, Ал-Хоразмий ҳар қанча ҳурмат ва эъзозга муносиб олимдир. Шунинг учун ҳам бутунги кунда қолхоз ва совхозларга, кўчаларга, паркларга, илмий муассасалар ва ўқув юрталарига Ал-Хоразмий номи берилган.

Суратлари: Хева гилам туқиш фабрикасининг илгори, коммунист Робинзон Раҳимов Ал-Хоразмийнинг тасвири туширилган гиламни туқмоқда. Хева — Ал-Хоразмий ватани.

Қ. ОТАЕВ фотолари
Ғ. ТАҒ

ТЕЛЕВИЗОР—ҲАМ ҚУВОНЧ, ҲАМ...

Маълумки телевидение асримизнинг муъжизаларидан. Бироқ ана шу муъжиза баъзан кишиларга катта ташвиш туғдирган ҳоллар ҳам учраб туради. Айниқса, айрим кишиларнинг эътиборини тўғридан тўғри баъзан ёнги чинкинига сабаб бўлади. Шу муносабат билан муҳим биринчи Тошкент шаҳар Совети ижроия қўмитаси Ички ишлар бошқармасига қарашли ўт ўчириш бошқармасининг бошқари И. НОРИТОВДАН телевизор ёнгикининг олдин олишти ниятларига эътибор бериш лозимлиги ҳақида гапириб беришни сўради.

— Ҳозирги пайтда республикамизда деярли ҳар бир хонадонда телевизор бор. Зотан, у энг зарур буюмга, ҳаётимизнинг ажралмас бир қисмига айланиб қолди. Баъзан ушар зарур буюм ишдан чиқиб қолади. Шундай пайтда телевизор ўз эгасига қўтимасдан ташвишлар келтиради.

Айрим кишилар телевизор сотиб оладилару лекин ундан фойдаланиш қондаларини билишга эътибор бермайдилар. Маншай турмушда фойдаланиладиган буюм бўлган, унчалик мураккаб эмас, муруватини айлантирсанг бўлди мазза қилиб томоша қиларсан, деб ўйлашади. Бундай муносабат қимматбаҳо техникани муддатидан олдин ишдан чиқишига, телевизорнинг қизиқ кетиши, ифлосланиши ва ниҳоят ёнги чинкинига сабаб бўлади. Шу йилнинг ўйида Тошкент шаҳрида телевизор билан боғлиқ бир неча ҳодисалар юз берди. Иккинчиси, айниқса, биринчи Қорасуи массивининг 47-уй, 49-квартирасида истиқомат қилувчи Беловлар оиласида «Янтар-714» маркали телевизордан ёнги чинкини. Натижада баъзи уй жиҳозлари зарарланди. Шу массивдаги 19-а ўйда истиқомат қилувчи Навоевлар оиласида ўз берган ёнгида эса хонадаги бутун жиҳозлар ёниб кетган.

Бундай мисолларни қўлаб келтириш мумкин. Телевизор тўғрисида содир бўлган ёнгикиларнинг 49 фойда шанба ва ишанба кунларида, соат 20 билан 23 орасида юз беришини таъкидлаш керак.

Совет Иттифоқи билан Вьетнам Социалистик Республикаси ўртасидаги қардошлар дўстлик муносабатларининг яқинда мустақамлангиб бораётгани самаралари маданий ҳамкорлик, кун сайин кенгайётган адабий алоқаларда ҳам яққол кўрилади.

Вьетнамда айниқса, Ўрта Осиё ва Қозғистон ёзувчиларининг ижодига қизиқиш қўлади. Бу ўлкада Мирзо Турмушада шайрияти, Мухтор Абзев асарлари билан бир қаторда ўзбек адабиётининг ҳам маълум ва машҳур романилар чоп этилган. Турли йилларда Абдулла Қаҳҳорнинг «Шоҳи сузана», «Синақал» Раҳмат Файзийнинг «Хазрати инсон», Асқад Мухторнинг «Опа-син-қиллар», Жоирид Абдуллахоновнинг «Тўфон» асарлари қардош халқ китобхоналарига тақдим этилди.

Вьетнамда, айниқса, Чингиз Айтматов асарлари кенг эътибор қозонган. Машҳур қирғиз адабининг «Жамила» қиссаси 1962 йили вьетнам тилида чоп этилган эди.

ВЬЕТНАМ НАШРЛАРИ

1964 йили эса «Биринчи ўқитувчи», «Озма-юзи», «Бўлақ», «Рақиблар» асарлари алоҳида «Тўён нўй дой ва тао-нгуен» номида нашр қилинган. Ханойдаги «Ван-хон» («Бадий адабиёт») нашриёти чиқарган ушбу тўпламга мазмундор сўзбоши илова этилган.

1980 йили «Ванг» («Адабиёт ва санъат») ҳафталиги саҳифаларида Чингиз Айтматовнинг «Денгиз соҳили бўйлаб чапётган олапар» қиссасидан парча ва «Қизил олма» ҳикояси берилди.

Қирғиз адабининг асарлари 1982 йили «Жамила» («Оқ кема»), «Кон тау чанг» («Оқ кема») каби тўпламларда қайта нашрдан чиқди. Унинг «Асрга татигулик кун» романидаги айрим боблар

«Ванг» ҳафталигида босилди. Адабий таъкид Чингиз Айтматов асарларини қизғин қарши олмақда. Ле Шоннинг «Тор ва даштар қўйиқчи» ёхуд Чингиз Айтматов холисаси, Буй Ван Чонг Кюннинг «Тапти ванқоҳдаги» («Адабий журнал» 1982 йил, 5 сон) «Жамила», Ан Чункинг «Ванг» ҳафталигидаги (1982 йил, 25 декабрь), «Чингиз Айтматов ва меҳнат киши» мақолалари бунинг ёрқин далилидир.

Сўз боши, мақола ва тақрирларда ёзилишича, Чингиз Айтматов асарлари Ванг ва меҳнат кишининг шарофатли ҳаққоний дostonлардир. Адиб эдиқатлар қатъия назар ташлар экан, ҳаётдаги салбий ҳодисаларни шафқатсиз қош қилади. У яратган қаҳрамонлар эса

КАМОЛОТ

ев, музика раҳбари М. Иномов, балетмейстр Т. Ёқуб-жонова) ташкил топганига ўн йилдан кўпроқ вақт ўтди. Бу йиллар мобайнида коллективнинг довури яна ҳам ошди. Қолхоз правлениси ва партия ташкилоти ансамбль учун зарур бўлган барча шарт-шароитларни яратган. 40 дан ортиқ ёшларини бирлаштирган бу коллектив ижодий изланиш йўлидан бориб, тингловчиларни ҳушнуд этмоқда. Бу йилда ансамблининг Х. Маллабоев, З. Дадахонова, Б. Ҳамроев сингари ҳушновоз хонандалари

Алишер Мирзаев, «Она»

ЙУЛИДА

ри ва раққосалари ўзларининг муносиб улушларини кўшмоқдалар. Ҳаваскорлик коллективи область ва республика кўрик-конкурсларида актив қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллаб келмоқда. Улар ижросидаги концертлар республика радиоси ва телевидениеси орқали бериб борилади. Коллектив яшилган муваффақиятини мустақамлаб, ўз репертуарини кун сайин бойитиб бормоқда.

М. ПУЛАТОВ

ТЭТЧЕР

ХОНИМНИНГ ЭРИ

Лондоннинг нуфузли ҳафталик газетаси Буюк Британиянинг бош миистри Маргарет Тэтчернинг эри ҳақида мақола босиб чиқарди. Маълумки, шайзода-консорт—ҳокимиятни бошқарётган мамлакатнинг эри—сиёсий ҳаётдан холи турмуш ва бунда аҳамият касб этакдан роль ўйнамаслиги лозим. Денис Тэтчернинг «даржаасига» маънавий, сўзини қўшиб, мақола муаллифи очми-ойдин таъкидламоқчи бўлгани, ҳозирги реакция Англия ҳукумати аниқан унинг ўзи ва у каби «дағал консерватор» — миллионерлар ҳокимиятга тақлим қилиб чиқилган ва мақад қўрсатганлар, шунинг учун ҳам, унинг ҳаёт, мартабаси ва сиёсий қарашлари ҳусусидаги маълумотлар эътибор касб этади.

«Обсервер», Лондон

Денис Тэтчер ҳамиша хотинининг энг эҳтиросли муҳлиси эди. Уларнинг никоҳ тўйларидан 24 йилдан кейин хотин консерваторлар партиясининг пешвоси бўлди ва шу кунгача эрининг қувончи заррача сўсига йиқ: «Хотиним — мамлакатнинг энг улуг' аёл эгаларидан биридир». Сайловдаги кампанияси пайтда Денис тезтез консерватив партиянинг маъбуот конференцияларида ҳозир бўлиб, хотинининг журналистлар саволига янган жавобларини қизғин қўллаб-қувватлаб турди.

Гарчи, Денис Тэтчер сиёсатга ўзининг салбий муносабати яширмаётган бўлса ҳам, у ўз Маргарет — Вестминстерда мамлакатни бошқариш қобилиятига эга ягона одам эканлигига қаттиқ ишонади. У бош миистр постига лейбористни қўрмаслиги учун, ўзининг ҳаёвоту қўлайликларида кечигчи тайёр.

Хотини сингари Денис ҳам ўнглларнинг қаттиқ қарашлари рия қилади. Лекин буни мантиқан асослаб ўтирмайди. Баъзилар уни хотинидан кўра ҳам реакцияроқ, деб ҳисоблайдилар.

Халқ ва парламентда маъда олиш зарурати унинг қарашларига таъсир ўтказмайди, деб айтувчилар ҳам бор. Им сол сифатида унинг 1979 йил декабрь ойида раёби бўйичи судьялар шарофига берилган эъфбатда қилган ЖАР билан спорт алоқаларининг ривожини тўғрисидаги баёнотини келтириш мумкин: «Балки, қўйчилик, мени айбдор, бироқ биз эркин дунёда яшаймиз, бу ҳаққорлар ўйинидир бу биз ўзимизга маъқул қилган билан ўрнатишга ҳаққимиз. Падарида қалнат, биз Жанубий африкаликлар билан ҳам ўйнайла-миз». Агар хотинини Африка мамлакатлари билан муносабатлар масаласи безовта қилмаганда, эрининг бу нуктадан назарини қўллаб-қувватлаган бўлар эди.

Бир кун ёзувчи Жон Уэллс

Ле Вий, КУОК, филология фанлари кандидати

ЧУСТИЙ ХОТИРАСИ

Кенса газалхон шоир ва таржимон Чустий (Набиҳон Хўжаев) 79 ёшида вафот этди.

Чустий 1904 йил 20 февралда Наманган областининг Чуст шаҳрида туғилди. Ўттинчи йилларда қолхозлар ва маъбуот жамиятларида масъул ходим, Муқимий номидаги театрда алабий ёмақдош (1940—41), сўнгра директор бўлиб хизмат қилди. Кейинчалик у СССР Адабиёт фондининг Ўзбекистон бўлимида, «Ўзбекистон» нашриётида, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида ишлади.

Чустийнинг «Кўзгоҳ», «Шамшир», «Лолазор», «Ҳаёт зами», «Гул масъуми», «Ғазаллар» каби шеърӣ тўпламларида, «Зафарнома», «Тирик жаннатга кирган кампир» достонларида совет турмуши кўйланади.

Чустий улуг' шарқ газалнависларидан Саъдий Шерозий, Абдурахмон Ҳошим, Мирза Ғолиб шеърларини ўзбек тилига муваффақият билан таржима қилди. Чустийнинг қўллаб қазаллари хонандаларимиз томонидан кўйланади.

Таниқли шоир ва таржимон Чустий хотираси унутилмасдир.

ПОЛЬШАГА ЮБОРИЛДИ

Таниқли совет рассоми Александр Волковнинг асарлари республикамиз санъат муҳлисларига яхши таниш. Унинг кўпгина асарларида Қорақалпоқ халқининг ўтмиши ва бутунги фаровон турмуши тасвирланган. Бу асарлар ҳозирги кунда Қорақалпоғистон АССР Давлат санъат музейида сақланмоқда.

Йилда рассомнинг тўртта картинаси Польша Халқ Республикасида ўтказиладиган «Совет тасвирий санъати тарихи» кўргазмасига юборилди. Бу картиналар польшаллик санъат муҳлисларида катта қизиқиш уйғотиши табиий.

экс пластик» кампаниясида химик бўлиб ишларди. Маргаретнинг сиёсий кўтарилиши 1949 йил февралдан бошланган эди. Ушунда Дардфордда унинг номзодини консерватив партия томонидан қўрсатган эдилар. У сайловчилар ми-тингидан сўнг, машинасида уни аюксалта ташлаб ўтишга қодир қилмас эдилар. Уларнинг учрашуви, ҳатто уларни яхши билганлар учун қўтлмаган воқеа бўлди. Улар 1951 йил декабрда турмуш қурдилар.

Тэтчерни Уэллс пьесасига забаланирди, пьесасида у телбани қилиб қўрсатилган буни муллоқа ноҳақ, деб ҳисоблади, қолбунки, у нақда катта бир қорхонда раҳбарлик қилар эди. Бирлашув жараёнида унинг оилавий фирмаси «Берма ойл» кампанияси таркибига кирди ва у планлаштириш ва бошқариш ишлари бўйича директор мансабига эга бўлди.

Унинг мартабага қўтарилишида бир қанча шубҳали ҳолатлар бор эдики, булар бизнинг ўнг режимиимиз бўлмаганда, балки кўп маломатларни келтириб чиқарган бўлар эди. 1980 йилнинг бошида унинг мутасадлигига қарашли бўлган қизининг кампанияси «Чиплан лимити»да таркибда маълум ва маъшу ҳақлари «тўқ-сарик реактив» гербицидлари ишлаб чиқарди. «Америка» қўшинлари Вьетнам территориясида устидан сепил ўтган эймент орқизи суоқлиги — Ред.) 1980 йилнинг июнь ойига қелиб маълум бўлиди, «Берма ойл» Жанубий Африкада ўзининг қора кишичлари учун жиноятқорона эрзимас эш ҳақини жорий этди. 1981 йил сентябрда Д. Тэтчер шов-шувга сабаб бўлган, «Дэуинг-стрит, 10» муҳри босилган бланкда Уэллс партия секретари Николас Дэвард номига йўллаган хатини эъди ва унда баъзи бир ишлар суръатини тезлаштиришни дўстлардан илтимос қилиб сўради. Бу — оддий ошана-оғайинчилик илтимоси. Улар ўрта-суда бу инқироз, чириш қаралмади.

Тэтчернинг ҳаммага оён хусусиятларидан бири — ўз фикрининг янги ва беамалой фойдалай олиш қобилиятидир. Охирги интервюлардан бирида у шундай деди: «Мен мунофиқлик қилватганим йўқ, очми-ойдин ва амжондан айтмаганим, мен партиянинг ўнг қаноти ҳисобиданман. Менинг эътиқодларим шундай. Улар ҳақида бошқалар нима деб ўйлайди, буни сарик қақсга ҳам олмайман».

«За рубежом»дан

14 12 13 14 15 16 17